

BEZMIERNIE (25) *av*

bez- (24), bef- (1).

Wszystkie e jasne (tak też Cn).

Sł stp brak, Cn s.v. bez miary, Linde bez cytatu.

a. Z zabarwieniem uczuciowym dodatnim lub obojętnym (ze znaczeniem 'w dużej ilości'): bez miary, niezmiernie, niezwykle, nie do objęcia (nie do ogarnięcia), bardzo, wielce, w najwyższym stopniu; in astra (tollere), incredibile, in immensum, insanum, valde Mącz (11) : Tę gadkę gdy Ligurgus wziął/ Bezmiernie się śmucić począł: Myśląc iakoby ią gadać/ Słufzną pośtom odpowiedź dać. *BierEz* F3v; Incredibile est omnium civium odium in M. Antonium. Bez miernie wżycy mieszczanie mają w nienawiści M. Antoniuś. *Mącz* 259d; 367d, 388b, 457c; Możesz zacna Kráino íprawnie sie fráfowác/ Ták zacnego Hetmáná bezmiernie żáłowác. *PaprPan* Ffv; *SkarŻyw* 111; [do Boga] y chceś/ iáko bezmiernie dobry/ dogodzić duchowney tey potrzebie moiey *LatHar* 35, 151, 503.

Cytat z *Bogurodzicy* (1): iefczće trudy ćierpiał bezmiernie/ iefczće był nieprzyśpiał zá wierne/ áliśz śam Bog zmartwych wítał. *SkarŻyw* 357.

b. Z zabarwieniem uczuciowym ujemnym: ponad miarę, zbytnio, nazbyt, nieumiarkowanie, niepowściągliwie, niepohamowanie, nieskromnie, nierządnie; acerbe, immodeste, immodice, luxuriose, punice Mącz; immoderate Cn (14) : Aleś ty bezmiernie żądny/ A moiey kupi niegodny. *BierEz* A4; Gdy wino kto bezmiernie pije śmyśly vraża/ y śuche żyły mdli/ á gdi ie pije z miodem zmieszawfi nietak śzkodzi. *FalZioł* I 156a; pokarm zły á bezmiernie pożywany/ [...] nie telko złą krew mnoży/ ale żywot kazi y członki mdli. *FalZioł* V 63v; śądził go być zlich obyczaiow, á żwłafczća plugawymj pfołliwym bezmiernie *GlabGad* L8; Immodice Bezmiernie/ nádmiárę/ názbyt. *Mącz* 228b; Acerbe severus in filium. Bezmiernie ciężki ná śyná. *Mącz* 390a, 201c, 228d, 331b; *Phil* K3; od kátow okrutnych/ bezmiernie obćiążony *LatHar* 338; Żydowie ná śmierć Páná bezmiernie żądáli *LatHar* 521, 318.

Szereg: »bezmiernie a niepotrzebnie«: Bo wekrwi zależy wśzytek żywot człowieczy/ kto ią bezmiernie á nie potrzebnie puśczća: śam sie żywota zbawia *FalZioł* V 61v.

Synonimy: *bardzo, nazbyt, nieobyczajnie, nierządnie, niewstydliwie, zbytnie.*

Cf **NIEZMIERNIE**